

14 Ιουνίου 2021

Τα ελληνικά χωριά της Γεωργίας

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός



(Φωτ.: georgiatravelguide.com)

Οι σημαντικές ελληνικές κοινότητες στη Γεωργία που άκμασαν από τα μέσα του 19ου αιώνα



(Φωτ.: georgiantravelguide.com)

Έντονη είναι η ελληνική παρουσία στη Γεωργία, με τους Έλληνες να μετακομίζουν στην περιοχή από τα μέσα του 19ου αιώνα, ιδρύοντας χωριά και πόλεις. Στη Γεωργία βρίσκονται 49 ελληνικά χωριά, κάποια από τα οποία συνεχίζουν και υπάρχουν, κάποια έχουν αλλάξει όνομα και κάποια έχουν εγκαταλειφθεί.

Ελληνικά χωριά υπάρχουν στις περιοχές της Τσάλκας, το Τετρίσκαρο το Ντμάνισι, την Ατζαρία, στο Μαρνέουλι, το Αχάλτσιχε και το Μπόρζομι.

Μια καταγραφή των ελληνικών χωριών στη Γεωργία έγινε στο βιβλίο-λεύκωμα Τα ελληνικά χωριά της Γεωργίας (εκδ. ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ), από όπου και οι πληροφορίες που φιλοξενούμε στο άρθρο μας. Κάποια από τα πιο σημαντικά χωριά, που ιδρύθηκαν από Έλληνες του Πόντου ή της Μικράς Ασίας έχουν αφήσει το στίγμα τους στη χώρα.

Αχαλίκ ή Ποστ

Ένα από τα πιο γνωστά ελληνικά χωριά, το οποίο συνεχίζει να έχει ελληνικό χρώμα, είναι το Αχαλίκ ή Ποστ. Ιδρύθηκε το 1830 από κατοίκους του χωριού Μπεστάνι, που χωρίστηκε και παραχωρήθηκε δημόσια έκταση μεταξύ των χωριών Μπεστασένι και Παρμαξίζ, πάνω στα ερείπια του παλιού γεωργιανού οικισμού «Αμπίνο».



Το χωριό Αχαλίκ

Οι ιδρυτές του χωριού ήταν Έλληνες από τις περιοχές Ερζερούμ και Σαντζακίου του Αραβίν. Το 1863 ιδρύθηκε στο χωριό το πρώτο ταχυδρομείο, γι' αυτό απέκτησε τη δεύτερη και πολύ διαδεδομένη ονομασία Ποστ. Το 1878 στο χωριό οικοδομήθηκε το πρώτο παρεκκλήσι, αφιερωμένο στον Μεγαλομάρτυρα και Θεραπευτή Αγ. Παντελεήμονα. Το 1932 στο χωριό χτίστηκε το πρώτο σχολείο, όπου φοιτούσαν και παιδιά από τα γειτονικά χωριά. Από τις αρχές του 2003 στο χωριό άρχισαν να εγκαθίστανται Αζέροι και Γεωργιανοί. Στο χωριό κατοικούν 12 ελληνικές οικογένειες από τις 217 που διέμεναν κάποτε. Σήμερα αντί για Αχαλίκ, το χωριό φέρει την ονομασία Κόχτα, που στην γεωργιανή γλώσσα σημαίνει ομορφιά. Το μόνο που θυμίζει πια την ελληνική ιστορία του χωριού, εκτός από τις εκκλησίες, είναι και ο οβελίσκος που βρίσκεται στην είσοδο του χωριού, όπου είναι γραμμένα τα επίθετα των Ελλήνων που έλαβαν μέρος στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ιμέρα ή Γιαϊλά

Ιδρύθηκε το 1835 και το όνομα του χωριού παραπέμπει στον ομώνυμο οικισμό Ίμερα του Πόντου. Το 1840 οι κάτοικοι ανήγειραν στις παρυφές του χωριού μία εκκλησία προς τιμή των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου και ιδρύθηκε εκκλησιαστικό σχολείο, όπου μεταξύ άλλων, οι μαθητές μάθαιναν την μητρική τους γλώσσα και γραφή. Τη δεκαετία του 1940 το σχολείο του χωριού έκλεισε, με αποτέλεσμα στα τέλη του 20ού αιώνα, ελάχιστοι να μιλούν την ελληνική γλώσσα, μιας και η πλειοψηφία είχε παραμείνει τουρκόφωνη.



Το χωριό Ίμερα

Η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης έφερε κυριολεκτικά και την ερήμωση του χωριού. Το μόνο πράγμα που θυμίζει τους Έλληνες του χωριού είναι οι ελληνικές επιγραφές στις ταφόπλακες του κοιμητηρίου. Από τους Έλληνες στο χωριό απέμεινε μόνο μία επταμελής οικογένεια, ενώ οι υπόλοιποι είναι Ατζάριοι. Στο τοπίο ερήμωσης που παρουσιάζει το χωριό, την προσοχή τραβάει η φρεσκοβαμμένη πόρτα της εισόδου του ναού και η κλειδαριά που βρίσκεται επάνω της. Οι πρώην κάτοικοι του χωριού, κάθε χρόνο στις 12 Ιουλίου, έρχονται στην γιορτή των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου.

Μπεστασένι

Το Μπεστασένι ιδρύθηκε το 1830 από 85 οικογένειες Ποντίων, οι οποίοι έφτασαν στην περιοχή από την ενδοχώρα της Αργυρούπολης του Πόντου, την Τραπεζούντα, από το Μάδεμ και τα γύρω χωριά. Το Μπεστασένι (γεωργιανά: ბესთაშენი) βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα ανατολικά της Τσάλκα, στην περιοχή Κβέμο Κάρτλι της νότιας Γεωργίας. Το 1843 οι θρησκευτικές λειτουργίες τελούνταν στην εκκλησία του Αγ. Γεωργίου, ενώ το 1849 ολοκληρώθηκε η οικοδόμηση ναού προς τιμή του

Αγ. Νικολάου. Με την άνοδο του Σοβιετικού καθεστώτος, οι εκκλησίες έκλεισαν και οι λειτουργίες δεν πραγματοποιούνταν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η ελληνική γλώσσα να ξεχαστεί, καθώς για την καθημερινή επικοινωνία χρησιμοποιούνταν η τουρκική διάλεκτος, ενώ η ρωσική ως γλώσσα διεθνούς επικοινωνίας.

Το χωριό δεν γλύτωσε την κολεκτιβοποίηση και τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Σε περίοδο ειρήνης, το Μπεστασένι ήταν το πιο μεγάλο σε έκταση χωριό της Τσάλκας. Μετά την διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και το άνοιγμα των συνόρων, οι Έλληνες άρχισαν να εγκαταλείπουν μαζικά το χωριό. Το 2008 στο χωριό απέμειναν μονάχα 50 Έλληνες.

Σάντα

Η Σάντα ιδρύθηκε το 1835 από τους Έλληνες του ομώνυμου χωριού από την περιοχή της Τραπεζούντας. Έχοντας εγκατασταθεί στα καινούργια εδάφη, οι Σανταίοι έχτισαν μια εκκλησία αφιερωμένη στο Άγιο Πνεύμα, η οποία ολοκληρώθηκε το 1846.

Το 1847 λειτούργησε το εκκλησιαστικό σχολείο και τα μαθήματα γίνονταν στην ελληνική γλώσσα. Οι Σανταίοι κατάφεραν να διατηρήσουν και να μεταφέρουν αναλλοίωτη την γλώσσα τους στην νέα πατρίδα. Το 1934 ιδρύθηκε στο χωριό η Ελληνική Παιδαγωγική Ακαδημία. Έτσι δόθηκε η δυνατότητα σε όσους είχαν λάβει επταετή μόρφωση, να φοιτήσουν και να γίνουν καθηγητές των ελληνικών, διδάσκοντας στα σχολεία της περιοχής. Το 1938 οι Σοβιετικοί έκλεισαν το εκπαιδευτικό ίδρυμα.

Το σχολείο έπαψε να λειτουργεί στο χωριό από το 2011 και υπάρχει μια εικόνα εγκατάλειψης. Οι Έλληνες που επισκέπτονται το χωριό τους κάθε καλοκαίρι, δεν παραλείπουν να φροντίζουν τις εκκλησίες και τους τάφους των προγόνων τους. Το 2002 στο χωριό ζούσαν 84 άτομα, ως επί το πλείστον Γεωργιανοί. Το 2009 το χωριό Σάντα είχε πάψει να υπάρχει στον χάρτη της Γεωργίας ως ελληνικό χωριό. Μόνο ένας κάτοικος δεν εγκατέλειψε το πατρικό του έδαφος. Η οικογένεια του Γεωργίου Ασλανίδη, είναι η μοναδική οικογένεια Ελλήνων στο χωριό.

Τσάλκα ή Μπαρμαξίζ

Το χωριό Μπαρμαξίζ ιδρύθηκε το 1830 και όπως αναφέρουν μαρτυρίες και υπομνήματα αξιωματικών του ρωσικού στρατού, βρισκόταν στην κορυφή ενός υψώματος, όπου εκτός από πέτρες δεν υπήρχε τίποτα άλλο. Η ονομασία του πιθανολογείται πως προέρχεται από τη γενική πτώση της ελληνικής λέξης παρακμή. Όταν μετανάστευσαν το 1830 στα εδάφη της Γεωργίας, έδωσαν στο χωριό τους την προηγούμενη ονομασία Παρακμής, ενώ το 1933 οι τοπικές αρχές την άλλαξαν και το έκαναν Τσάλκα.



Το χωριό Τσάλκα

Στα επίσημα ρωσικά αρχεία, η ονομασία του χωριού γραφόταν ως «Παρακμής», αλλά αργότερα η λέξη μετατράπηκε σε Μπαρμακσίζ. Κοντά στο χωριό Μπαρμακσίζ της περιφέρειας του Αρζρούμ, βρισκόταν ένα άλλο ελληνικό χωριό, το Κοτάνης. Οι κάτοικοί του μετανάστευσαν στην Τσάλκα πολύ αργότερα σε σύγκριση με άλλους και εγκαταστάθηκαν στο χωριό Μπαρμακσίζ με τα επίθετα Κοτάνωβ. Το κανονικό επίθετο είναι Κοτανίδης, όμως στην πρώην ΕΣΣΔ το κράτος το άλλαξε, όπως όλα τα ελληνικά επίθετα.

Πηγή: pontosnews.gr